

ὅποιοι βεβαίως, ἤθελον νὰ μείνωσιν ἐλεύθεροι ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ. Τοῦτο τὸ ζήτημα ἔδειχ-
 νεν, ὅτι ὁ Πύρρος θέλει νὰ ἔχη ἐπιρροὴν, καὶ
 διάβασιν ἐλευθέραν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅμως ἡ
 δεινότης τοῦ Κινέου κατέπεισε τοὺς περισσοτέ-
 ρους τῶν Ῥωμαίων εἰς εἰρήνην. Ἐτι δὲ ἐφοβοῦν-
 το καὶ αὐτοὶ τὸ μέλλον, σοχαζόμενοι, ὅτι
 ἐνεκλήθησαν καὶ ἔπαθον τοιαύτην φθοράν, ὅτε
 ὁ Πύρρος εἶχε μόνου τοὺς Ἕλληνας καὶ Τα-
 ραντίνους· ἔπειτα δὲ ἦλθον καὶ οἱ ἄλλοι σύμμα-
 χοι αὐτοῦ, καὶ ἠύξησε πολὺ ἡ δύναμις. Ὄθεν
 ἐγίνοντο λόγοι περὶ εἰρήνης, καὶ ἡ φήμη διεδό-
 θη εἰς ὅλην τὴν Ῥώμην.

§. ζ'. Ἦτον τότε εἰς τὴν Ῥώμην ὁ Κλαύ-
 διος Ἄπιος, ἐπίσημος πολιτικός, ὃς τις εἶχε πολ-
 λὴν ὑπόληψιν μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων. Τότε ὅμως
 ἦτον γέρον καὶ τυφλός, καὶ διὰ τοῦτο ἠσύχαζεν εἰς
 τὸν οἶκον αὐτῆ (α). Ἀκούσας δὲ, ὅτι ἡ Σύγκλητος
 ἐδέχθη τὴν εἰρήνην, καὶ καταγίνουται νὰ τὴν ἐπικυ-
 ρώσωσιν, εἶπε πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, νὰ τὸν

(α) Ὁ Διόδωρος λέγει, ὅτι ὑπεκρίνατο τὴν τύφλωσιν, .
 φοβούμενος τὸν φθόνον τῆς Συγκλήτου, ἐπειδὴ τὸν ἐφ-
 θύνησε πολὺ. Κ'. λς'.

φέρωσιν εἰς τό βουλευτήριον. Καὶ οὕτως ἔφερον αὐτὸν βασακτὸν εἰς φορεῖον διὰ μέσου τῆς ἀγορᾶς. Οἱ δὲ βουλευταὶ ἀφ' οὗ τὸν εἶδον ἐσιώπησαν, νὰ ἀκούσωσι τί ἔχει νὰ εἰπῇ, καὶ ἄρχισε τὸν ἐξῆς λόγον. „Ἐγὼ, ὡς Ῥωμαῖοι, πρότερον ἐλυπούμην πολὺ, διότι εἶμαι τυφλὸς καὶ δὲν βλέπω. Τώρα ὅμως λυπούμαι ἔτι μᾶλλον, ἐπειδὴ δὲν εἶμαι καὶ κωφὸς, νὰ μὴ ἀκούω τὰ βουλευμάτας, τὰ ὁποῖα ἀμαυρώνουσι τὴν δόξαν τῆς Ῥώμης. Ποῦ εἶναι, ἄνθρωποι, ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πρότερον ἤκουεν ὅλος ὁ κόσμος; Δὲν ἐκομπάζετε ἐσεῖς, ὅτι ἂν ἐσράτευεν εἰς ἡμᾶς καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, δὲν ἤθελε μείνῃ ἀνίκητος, νὰ δοξάζεται αἰωνίως, ὅτι ἀπέθανεν ἀνίκητος, ἀλλ' ἢ ἔπρεπε νὰ φύγῃ κατησχυμένος, ἢ νὰ φουεθῇ εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ νὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν Ῥώμην τὴν δόξαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔχει ἐκεῖνος τώρα; Ταῦτα ἄρα ἦσαν κενὴ ἀλαζονεῖα καὶ κομπάσματα παιδαριώδη· ἐπειδὴ τώρα φοβεῖσθε τοὺς Χάονας καὶ Μολοσσοὺς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν δούλοι τῶν Μακεδόνων. Τρέμετε καὶ τὸν Πύρρον, ὅς τις ἐκολάκευε τὸν Πτολεμαῖον, τὸν δορυφόρον τοῦ Ἀλεξάνδρου. Δὲν ἐννοεῖτε, ὅτι ὁ Πύρρος δὲν ἦλθεν ἐδῶ ἵνα βοηθήσῃ τοὺς ἐνταῦθα Ἕλληνας,

ἀλλ' ἔφυγεν ἐκ τῆς Ἡπείρου, φοβούμενος τοὺς Μακεδόνας, καὶ περιπλανᾶται εἰς τὴν Ἰταλίαν; Καυχᾶται γὰρ σᾶς ὑποτάξῃ τὴν Ἰταλίαν, ἐν ᾧ αὐτὸς δὲν ἐδυνήθη γὰρ κρατήσῃ διὰ τὸν ἑαυτοῦ του ἐν μέρος τῆς Μακεδονίας. Μὴ νομίζετε ὅτι θέλει φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἂν κάμητε εἰρήνην, καὶ δὲν τὸν τιμωρήσετε διὰ τὴν ἀτιμίαν. Καὶ μάλιστ' ἂν τὸν δώσητε καὶ μισθὸν τοὺς Ταραντί- νους καὶ Σαυνίτας διὰ τὴν ἀτιμίαν ταύτην, αὐ- τοὺς τοὺς ἰδίους θέλει διεγείρῃ ἐναντίου σας· ἐ- πειδὴ αὐτοὶ θέλουν σᾶς καταφρονῆ, βλέποντες ὅτι εἴσθε δειλοὶ καὶ εὐκολονίκητοι“.

§. ζα'. Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἄπιος, καὶ μετέβαλε τὰς γνώμας τῶν Ῥωμαίων, οἱ ὅποιοι ἐρεθισθέν- τες, ἐδέχθησαν προθύμως τὸν πόλεμον. Ὅθεν εἶ- πον πρὸς τὸν Κινέαν, ὅτι ἂν ὁ Πύρρος θέλῃ φι- λίαν καὶ συμμαχίαν μὲ τὸς Ῥωμαίους, γὰρ ἀνα- χωρήσῃ εἰς τὴν Ἡπειρον, καὶ ἐκεῖθεν γὰρ πέμψῃ πρέσβεις, γὰρ ὁμιλήσωμεν περὶ τούτων. Ἐν ὅσῳ ὅμως κάθεται ἔνοπλος εἰς τὴν Ἰταλίαν, οἱ Ῥω- μαῖοι θέλουν πολεμῆ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν αὐ- τῶν· καὶ ἂν νικήσῃ μυρίους Λαιδίνους, οἱ Ῥω- μαῖοι πάλιν δὲν φοβοῦνται. Ἐπειτα ἔπεμψαν τοὺς αἰχμαλώτους πάλιν εἰς τὸν Πύρρον κατὰ τὴν ὑ-

πόσχεσιν τοῦ Φαβρικίου. Ἐξέδωκαν καὶ ψήρισμα, λέγουτες, ὅτι ἂν κρυφθῆτις αἰχμάλωτος ἢ φύγη καὶ δὲν ἐπιστρέψῃ, ἢ τιμωρία αὐτοῦ εἶναι θάνατος. Ὁ δὲ Κινέας πολιτικός, περίεργος καὶ φιλομαθὴς ὢν, συνανεστράφη μὲ διαφόρους ἀνθρώπους τῆς Ῥώμης, ὅτε διέτριβεν ἐκεῖ, καὶ παρετήρησε τὴν πόλιν, τὴν δύναμιν, τὸν χαρακτῆρα τῶν Ῥωμαίων, τὰ ἥθη, τὴν διοίκησιν, τὰς γνώμας καὶ λοιπὰ. Ὄθεν ἐπιστρέψας εἰς τὸν Πύρρον, καὶ ἐρωτώμενος περὶ τούτων, εἶπεν, ὅτι ἡ μὲν Ῥώμη εἶναι ὡς ναὸς, ἡ δὲ Σύγκλητος ὡς συνέδριον πολλῶν βασιλέων, τὸ δὲ πλῆθος εἶναι πολὺ καὶ πρόθυμον, καὶ μοι φαίνεται, ὅτι θέλομεν πολεμῆ μὲ τὴν Λερναίαν Ἵδραν· ἐπειδὴ συνήθρυσαν κράτευμα περισσύτερον ἀπὸ ὅσον εἶχε πρότερον ὁ Λαιβίνος, εἶναι καὶ ἄλλοι πολλαπλάσιοι, οἵτινες δύνανται νὰ κρατήσωσιν ὄπλα.

§. ζβ'. Ἐπειδὴ τοίνυν ἀπελπίσθη ἡ εἰρήνη, καὶ ἔπρεπε νὰ κρῖνῃ τὰ πράγματα ἄλλη μία μάχη, ἐστράτευσεν ὁ Πύρρος τὴν ἄνοιξιν τοῦ 279 ἔτους πρὸ Χριστοῦ, πρὸς τὴν Ἀπούλειαν, καὶ ἐκυρίευσεν πολλὰς πόλεις, καὶ τέλος ἔφθασεν εἰς τὸ Ἄσκλον (α).

(α) Τοῦτο τὸ Ἄσκλον ἦτον τῆς Ἀπουλαίας ἡ ἕτην ὁμοίως

Σουλπίκιος καὶ Δέκιος, ἔχοντες ἕκαστος εἰκοσιχι-
 λιάδας σράτευμα, καὶ θέλοντες νὰ ἐμποδίσωσι τὴν
 πρόοδον αὐτοῦ, ἦλθον καὶ ἐσρατοπέδευσαν εἰς
 τὸ Ἄσκλον πλησίον αὐτοῦ, καί τινος ποταμοῦ,
 ὡς ὁ ποταμὸς διεχώριζε τὰ στρατόπεδα αὐτῶν·
 ἐπειδὴ ὁ Πύρρος ἐσρατοπέδευσεν ἀντίπεραν τοῦ πο-
 ταμοῦ. Καὶ οὕτω παρεσκευάζετο ἀμφοτέρωθεν
 ἡ μάχη. Ἐν τούτοις δὲ διεδόθη λόγος, ὅτι ὁ
 Δέκιος θυσιάζεται ἔκουσίως εἰς τοὺς καταχθου-
 νίους θεοὺς, ἵνα νικήσωσιν οἱ Ῥωμαῖοι, καθὼς
 ἐθυσιάσθη καὶ ὁ Κόδρος, ἵνα νικήσωσιν οἱ Ἀθη-
 ναῖοι. Τοῦτο δὲ ἐκίνησε δειλίαν καὶ ἀθυμίαν εἰς
 τὸ σράτευμα τοῦ Πύρρου. Ὁ δὲ Πύρρος ἐδημη-
 γεῖρει παραθαρρύνων τὸ σράτευμα, καὶ λέγων,
 ὅτι δὲν νικοῦν ἐκεῖνοι, ὅσοι ὑπόσχονται νὰ θυ-
 σιασθῶν, ἀλλ' ὅσοι μάχονται ἀνδρείως καὶ ἀφό-
 βως. Ἐπειτα εἶπε τὰ σημεῖα, νὰ τὸν γνωρίζω-
 σι, καὶ νὰ μὴ τὸν φρονεύσωσιν εἰς τὴν μάχην,
 ἀλλὰ νὰ τὸν λάβωσι ζωντανόν, ἵνα συμβῇ τὸ ἐ-
 ναντίον. Ἐμήνυσε δὲ καὶ πρὸς τὸν Δέκιον, συμ-
 βουλεύων αὐτὸν νὰ μὴ θυσιασθῇ, ἐπειδὴ δὲν
 τὸν δέχονται οἱ θεοὶ εὐμενῶς.

καὶ ἄλλο τῶν Πικεντένων. Ὅθεν πρέπει γὰρ μὴ συγχέωνται.
 Ὁνομάζονται δὲ τὴν Ἄσκαλι.

δ. ξγ'. Ὁ μὲν Πλούταρχος λέγει, ὅτι συνέ-
 θησαν δύο μάχαι εἰς τὸ Ἄσκλον, κατὰ τὸν ἐξῆς
 τρόπον. Ὁ Πύρρος ἤθελε νὰ περάσῃ τὸν ποτα-
 μόν, καὶ νὰ ἐπιπέσῃ εἰς τὰ στρατόπεδα τῶν Ρω-
 μαίων· ἀλλ' ὁ τόπος ἦτον δύσβατος, καὶ τὰ πέ-
 ριξ τοῦ ποταμοῦ ἐλώδη, ὥς οὔτε τὸ Ἴππι-
 κὸν ἐνίργει, οὔτε οἱ Ἐλέφαντες, ἵνα σκεπάζω-
 σι τὸ πέζον ἕως νὰ περάσῃ τὸν ποταμόν. Οἱ δὲ
 Ῥωμαῖοι ἀνθίσαντο γενναίως, καὶ δὲν ἐδύνατο νὰ
 πλησιάσῃ εἰς τὴν φάλαγγα αὐτῶν, ἵνα συγκροτή-
 σῃ μόχην γενικὴν. Οὗτος ὁ ἀγὼν ἐκράτησεν ἕως
 ἑσπέρας, καὶ τέλος ἔπαυσεν αὐτὸν τὸ σκότος
 τῆς νυκτός. Ἐφρονεύθησαν ὁμῶς καὶ ἐπληγώθησαν
 πολλοὶ ἀμφοτέρωθεν. Ἐκείνην τὴν νύκτα ὁ Πύρρος
 βεβαίως κατεσκόπευσε τὸν τόπον, καὶ προητοι-
 μαζε τὴν μάχην εἰς τόπον ὀμαλόν. Τὸ δὲ Πρωΐ
 ἔπεμψε καὶ προκατέλαβε τὰ δύσβατα μέρη, ἵνα μὴ
 προκαταλάβωσιν αὐτὰ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ τὸν ἐνοχ-
 λοῦν ἐκεῖθεν· ἔπειτα ἔταξε τοὺς Ἐλέφαντας ἐμ-
 πρὸς, καὶ οὕτως ἐπέπεσεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μὲ
 ὄρμην μεγάλην, ἔχων πυκνὴν καὶ σφικτὰ συντε-
 ταγμένην ὄλην τὴν φάλαγγα. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δὲν
 εἶχον τότε τόπον ἀρμόδιον νὰ ἀναχωροῦν μὲ
 ἀσφάλειαν, καὶ ἔπειτα νὰ προσβάλλωσιν εἰς ἄλλο

μέρος ὅπως ἤθελον, καθὼς ἔπαιζον τὴν προ-
 τέραν ἡμέραν εἰς τὸν ἀνώμαλον καὶ δύσβατον
 τόπον, ὅπου οἱ Ἑλέφαντες καὶ τὸ Ἴππικὸν ἦσαν
 ἄχρηστα. Ἐδῶ δὲν ἐδύναντο οὔτε νὰ ἐκλίνωσιν,
 ἵνα φέρωσιν ἄλλοῦ τὴν μάχην, οὔτε νὰ ταραξώ-
 σι τὴν φάλαγγα αὐτῶν, ἀλλὰ μόνου εἰς τὸ σῆ-
 θος ἔπρεπε νὰ ἐλπίζωσιν. Ὅθεν ἔσπευδον νὰ ἀ-
 ποκρούσωσι τοὺς ὀπλίτας, πρὶν φθάσωσιν οἱ Ἑ-
 λέφαντες, μαχόμενοι μὲ τὰ ξίφη ἔμπροσθεν εἰς
 τὰ τοξεύματα καὶ ἀκουτίσματα τῶν ἐχθρῶν, οἵ-
 τινες εἶχον λόγχας μακράς. Ὁ ἀναβρασμὸς τοῦ
 ἀγῶνος ἔγινε πολὺς, καὶ ἡ φθορὰ αὐτῶν μεγάλη·
 ἐπειδὴ οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἔβλεπον πῶς νὰ προφυ-
 λαχθοῦν, ἀλλὰ πῶς νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ὄρμην
 τοῦ ἐχθροῦ. Δὲν ἔβλεπον τοὺς φονευομένους περὶ
 αὐτοὺς, ἀλλὰ πῶς νὰ φονεύσωσι καὶ αὐτοί. Ὅ-
 θεν ἡ μάχη ἐσάθη ἀμφίρροπος πολλὴν ὥραν. Τέ-
 λος δὲ ἔτρεψεν ὁ Πύρρος πρῶτον τὸ μέρος ἐκεῖ-
 νο, ὅπου ἐμάχετο αὐτός· ἔπειτα ἐτράπη ὅλη
 ἡ φάλαγξ αὐτῶν. Τὴν μεγάλην φθορὰν, καὶ τὸ
 μέγα κακὸν, ἔκαμαν μάλιστα οἱ Ἑλέφαντες· ἐ-
 πειδὴ ἡ ὄρμη αὐτῶν ἐγένετο τοιαύτη φρικτὴ καὶ
 ταραχώδης, καθὼς γίνεται ἡ ὄρμη τῶν μεγίστων
 καὶ ἀγρίων κυμάτων τῆς θαλάσσης. Ἡ δὲ γῆ ἐ-

σειέτο καὶ ἐταράτετο ὑπὸ τοῦ βάρους, καὶ τῆς τακτικῆς ὀρμῆς καὶ βαδίσεως ἐκείνων τῶν μεγίστων καὶ ἀγριομόρφων Θηραίων· ὥς ἢ ὄψις μόνου τούτων καὶ ὁ φρικτὸς κλονισμὸς τῆς γῆς, ἐκπλήττουσι καὶ φοβίζουσι τοὺς ὀρώντας, καὶ μάλιστ' ἐκείνους, οἵτινες δὲν εἶδον ποτὲ τοιαῦτα Θηρία, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι τότε. Διὰ τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ μεταχειρισθοῦν τότε τὴν ἀνδρεία αὐτῶν. Ὅθεν ἔκριναν εὐλογον, νὰ ἀναχωρήσουν, παρὰ νὰ φουεῦνται ἀνωφελῶς. Καὶ ἐπειδὴ ἦτον πλησίον τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, κατεκλείσθησαν εὐθύς εἰς αὐτὸ, καὶ διὰ τοῦτο ἐφονεύθησαν μόνου ἕξ χιλιάδες. Ἄν ὅμως ἦτον τὸ στρατόπεδον μακρὰν, ἔπρεπε νὰ φονευθοῦν πολλοὶ, ἀναχωροῦντες καὶ καταδιωκόμενοι. Τοῦ δὲ Πύρρου στρατιῶται ἐφονεύθησαν τρεῖς χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι πέντε. Τύσοι εὐρέθησαν γεγραμμένοι εἰς τὰ βασιλικά τοῦ Πύρρου ὑπομνήματα.

§. ζδ'. Ὁ δὲ Διονύτιος δὲν ἀναφέρει οὔτε δύο μάχας τοῦ Πύρρου εἰς τὸ Ἄσκλον, οὔτε ἂν ἐνικήθησαν καὶ ἀνεχώρησαν οἱ Ῥωμαῖοι· ἀλλ' ὅτι ἐπολέμησαν ἕως ἑσπέρας, καὶ ἐπειδὴ ἐπληγώθη ὁ Πύρρος εἰς τὸν βραχίονα, διήρπασαν καὶ οἱ Σαυῦναι τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἀνεχώ-

ρησαν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. Καὶ ὅτι ἀπέθανον ὑπὲρ τὰς δεκαπέντε χιλιάδας Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι εἰς τὴν μάχην ταύτην. Ταύτην τὴν γνώμην ἐδέχθη εὐμενῶς ὁ Ῥολλῆνος, τὴν δὲ προτέραν τοῦ Πλουτάρχου παντελῶς δὲν ἀναφέρει. Ἐτι δὲ λέγει, ὅτι ἡ δύναμις ἀμφοτέρων ἦτον ἰσοῤῥόπος. Τεσσαράκοντα χιλιάδας λέγει τὸ στρατεύμα τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἄλλο τόσον τοῦ Πύρρου. Ἐὰν ἀνεχώρησαν οἱ Ῥωμαῖοι, ἀφ' οὗ ἐπληρώθη ὁ Πύρρος, καὶ ἀφ' οὗ διήρπασαν οἱ Σαυνῖται τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ὅτε ἐταράχθη βεβαίως ἡ φάλαγξ τοῦ Πύρρου, εἶναι φανερόν, ὅτι ἤυραν τότε εὐκαιρίαν καὶ ἔφυγον. Τοιοῦτον συμπέρασμα συνάγει ἡ ἔκφρασις αὕτη. Ἐτι δὲ οἱ Σαυνῖται ἦσαν σύμμαχοι τοῦ Πύρρου, καὶ ἂν διήρπασαν τὴν ἀποσκευὴν, βεβαίως ἐπαυεσάτησαν. Ὁ Ῥολλῆνος ὅμως λέγει, ὅτι οἱ Ἀποούλαιοι διήρπασαν τὴν ἀποσκευὴν (α).

(α) Λυπεῖται δὲ, ὅτι δὲν ἔχομεν συμφώνους καὶ σαφεῖς ἀναφορὰς τούτων τῶν συμβεβηκέτων, διότι ἐχάθη τὸ μέρος ἐκεῖνο Τίτου τοῦ Λιδίου, Ἰστροῦ Λατίνου. Ἐγὼ ὅμως λυποῦμαι ὅτι ἐχάθησαν τὰ βιβλία ἐκεῖνα τοῦ Διοδώρου, τὸ κα'. κβ'. κγ', ὅπου ἀναφέρετο ἡ Ἱστορία τοῦ Πύρρου· ἔτι δὲ καὶ τοῦ Ἀλικαρνασσέως Διονυσίου.

§. ζε'. Κατὰ ταύτην τὴν ἔκφρασιν ἀμφοτέρων τῶν Ἱστορικῶν, τοῦτε Πιλουτάρχου καὶ Διονυσίου, οἱ Ῥωμαῖοι ἐνικήθησαν, καὶ ἀνεχώρησαν, ὁ δὲ Πύρρος ἐκηρύχθη δημοσίως νικητής· ἔχασεν ὁμῶς τοὺς περισσοτέρους ἀξίους στρατηγούς καὶ φίλους, καὶ κράτευμα ἰκανόν. Ὅθεν μετὰ τὴν μάχην ταύτην ἦρχοντο οἱ φίλοι, καὶ τὸν ἔσυγχαίρουτο διὰ τὴν νίκην· καὶ τότε εἶπεν εἰς ἓνα ἀπὸ αὐτοὺς ἐκεῖνο τὸ θρυλλούμενον ἀπόφθεγμα· ὅτι ἂν νικήσωμεν οὕτω καὶ εἰς ἄλλην μάχην, χανόμεθα. Ἐπειδὴ Ἕλληνας στρατηγούς καὶ στρατιώτας γυμνασμένους δὲν εὔρισκεν εἰς τὴν Ἰταλίαν τότε· μήτε εἰς τὴν Ἡπειρου εἶχεν ἄλλους. Ὅθεν οἱ σύμμαχοι αὐτοῦ ἔχασαν τὴν προθυμίαν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀνεπλήρωσαν πάλιν εὐθύς τὴν ζημίαν αὐτῶν, ὡς προεῖπεν ὁ Κινέας, ὅτι ὁ Πύρρος μέλλει νὰ πολεμήσῃ μὲ πολυκέφαλον Ἵδραν. Διὰ τοῦτο δὲν κατέβαλλον τὸ φρόνημα, ἀλλ' ὅσον ἐνικῶντο, ἄλλο τόσον ἐπαίρουτο, γνωρίζοντες, ὅτι ὁ μὲν Πύρρος ἀδυνατεῖ, αὐτοὶ δὲ ἔχουσι διαφόρους πόρους εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς ζημίας αὐτῶν.

§. ζς'. Μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην οἱ Ῥωμαῖοι ἄλλαξαν τοὺς Ἰπάτους, τὸ 27δ ἔτος πρὸ

Χριστοῦ, καὶ διώρισαν πάλιν τὸν Αἰμίλιον καὶ Φαβρίκιον, οἱ ὅποιοι παρέλαβον τὸ κράτευμα. Τότε ἐπεμψεν ὁ Ἴατρος τοῦ Πύρρου ἐπισολὴν πρὸς τὸν Φαβρίκιον, ὑποσχόμενος νὰ φαρμακώσῃ τὸν Πύρρον, ἂν δίδωσιν αὐτῷ οἱ Ῥωμαῖοι ἀξίαν ἀμοιβήν. Ὁ Φαβρίκιος ὅμως ἐταράχθη, ἔπειτα κατέπεισε καὶ τὸν συνύπατον αὐτοῦ Αἰμίλιον, καὶ ἔγραψαν πρὸς τὸν Πύρρον, ἐπεμψαν καὶ τὴν ἐπισολὴν τοῦ Ἴατροῦ· ἡ δὲ ἐπισολὴ αὐτῶν ἔγραφε ταῦτα.

Γάϊος Φαβρίκιος, καὶ Κόϊντος Αἰμίλιος Ἴπατοι Ῥωμαίων, Πύρρῳ βασιλεῖ χαίρειν.

„Φαίνεται ὅτι δὲν γνωρίζεις καλὰ οὔτε τοὺς φίλους, οὔτε τοὺς ἐχθροὺς· ὅταν ὅμως ἀναγνώσῃς τὴν παροῦσαν ἐπισολὴν, θέλεις γνωρίσῃς, ὅτι τοὺς μὲν χρησοὺς καὶ δικαίους ἀνθρώπους πολεμεῖς ὡς ἐχθροὺς, τοὺς δὲ κακοὺς καὶ ἀδίκους πιστεύεις ὡς φίλους. Ἰξευρε δὲ ὅτι δὲν σοὶ πέμπομεν δι' ἄλλο τι τὴν ἐπισολὴν, ἀλλὰ μόνου διὰ τὴν τιμὴν μας, ἵνα μὴ κατηγορηθῶμεν, ὅτι σὲ ἐφονεύσαμεν δολίως, διότι δὲν ἤμεθα ἀξιοὶ νὰ σὲ νικήσωμεν μὲ ἀρετὴν καὶ ἀνδρείαν.

§. ζζ'. Ἀφ' οὗ ἀνέγνωσεν ὁ Πύρρος ἀμφοτέρων τὰς ἐπισολὰς ταύτας, εἶπεν· εὐκολώτερου

εἶναι νὰ μετατρέψῃ τις τὴν πορείαν τοῦ Ἰλίου, παρὰ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Φαβρίκιου· ἔπειτα ἐξέτασας τὴν ἐπιβολὴν, ἐτιμώρησε τὸν Ἴατρον, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους τῶν Ῥωμαίων ἔπεμψεν ὅλους δωρεὰν πρὸς τὸν Φαβρίκιον. Ἐπειτα ἔπεμψε πάλιν τὸν Κινέαυ νὰ πραγματεύσῃ τὴν εἰρήνην. Οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως δὲν ἠθέλησαν νὰ δεχθοῦν δωρεὰν τοὺς αἰχμαλώτους, ὡς μισθὸν ἐγγλαδῆ δια τὴν ἐπισολὴν τοῦ Ἴατροῦ, ἀλλ' ἔπεμψαν ἄλλους τέσους αἰχμαλώτους Σαυνίτας καὶ Ταραντίνους (α). Περὶ εἰρήνης δὲ καὶ φιλίας δὲν ἠθέλησαν νὰ συνομιλήσωσιν, ἀλλ' ἀπεκρίθησαν πάλιν τὰ αὐτὰ ὡς καὶ πρότερον· οἷον, πρῶτον νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ Πύρρος εἰς τὴν Ἠπειρον μὲ τὸν στόλον καὶ μὲ τὸ σράτευμα αὐτοῦ· νὰ ἀφήσῃ τὴν Ἰταλίαν ἐλευθέραν καθὼς ἦτον πρότερον, καὶ ἔπειτα ἂν θέλῃ, ὁμιλοῦν περὶ εἰρήνης.

§. ξή. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐπέσρεψεν ὁ Κινέας, καὶ εἶπεν, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι δὲν δέχονται εἰρήνην, ἀλλὰ λέγουσι πάλιν τὰ αὐτὰ, ὁ Πύρρος ἦλθεν εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν, ἐπειδὴ ὡς εἴρηται

(α) Ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι Ἕλληνας αἰχμαλώτους δὲν ἔλαβον οἱ Ῥωμαῖοι. Δηλαδή Ἠπειρώτας.

ἤλατῶθη ἡ δύναμις αὐτοῦ· οἱ δὲ σύμμαχοι ἐψυχράνθησαν. Δὲν ἤθελεν ὁμως νὰ δείξῃ ὅτι ἀναχωρεῖ ἀπὸ φόβου καὶ ἀδυναμίας, ἀλλ' ἤθελε νὰ εὕρῃ πρόφασιν εὐλογοφανῆ. Εἴρηται, ὅτι ὁ Πύρρος εἶχε γυναῖκα τὴν Λάνασσαν (α) θυγατέρα τοῦ Ἀγαθοκλέους τυράννου τῶν Συρακουσίων, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγέννησε καὶ ἓνα υἱὸν Ἀλέξανδρον ὀνομαζόμενον· ὅθεν οἱ Συρακούσιοι ἐνόμιζον τὸν Πύρρον συγγενῆ αὐτῶν. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν, οἱ Καρχηδόνιοι ἐκυρίευσον καὶ ἐλεηλάτουσαν τὰς πόλεις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Σικελίαν· ἔπειτα ἐπολιόρκησαν αὐσῆρῶς καὶ ἐσενοχώρησαν πολὺ τοὺς Συρακουσίους, Ἀκραγαντίνους καὶ Λεοντίνους. Ἔτι δὲ οἱ Σικελιωῖται ἦσαν βεβαρυμένοι καὶ ἀπὸ τὴν δυναστείαν τῶν τυράννων αὐτῶν. Ταῦτα δὲ συνέβησαν μετὰ τὸν θάνατον

(α) Διὰ τὴν Λάνασσαν ταύτην ἐξηπάτησεν ὁ Ἀγαθοκλῆς τοὺς Κροτωνιάτας. Ἐπειδὴ παρεσκεύαζε ζῶλον, λέγων, ὅτι θέλει πέμψῃ τὴν Λάνασσαν εἰς τὴν Ἥπειρον, μὲ ζῶλον βασιλικόν. Ὁ δὲ ζῶλος ἐκόμιζε τὸν γαμβρὸν, καὶ ὄχι τὴν νύμφην, δηλαδὴ τὸν Ἀγαθοκλῆν, ὅστις ἐνυμφεύθη τὴν Κρότωνα μὲ βίαν καὶ ἀπάτην. Διότι οἱ Κροτωνιάται πιεσέοντες τὴν φήμην, ἐκάθηντο ἀμέριμοι, καὶ ἀνέτοιμοι, οἷς ἐκυρίευσεν εὐκόλως τὴν Κρότωνα ὁ Ἀγαθοκλῆς. Διόδ. ἀποσπ. Βιβλ. Κιά. 49.

N

τοῦ Ἀγαθοκλέους, ὅτε ὁ μὲν Σώκρατος ἦτον τύραννος τῶν Συρακουσίων, ὁ δὲ Θυνίων τῆς πόλεως Νήσου, καὶ ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους, ὡς ἀπέκαμον, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησαν αὐτοὶ μάλιχα τὸν Πύρρον. Διὰ τοῦτο συνεφώνησαν αὐταὶ αἱ πόλεις, καὶ ἔπεμψαν πρέσβεις πρὸς τὸν Πύρρον, λέγοντες, ὅτι ἀπελπίσθησαν πάντοθεν, καὶ μόνον εἰς αὐτὸν ἐλπίζουσι, νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ, νὰ διώξῃ τοὺς τυράννους καὶ τοὺς Καρχηδονίους ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ νὰ βασιλεύσῃ αὐτός. Ἐν ᾧ λοιπὸν ἐσυλλογίζετο ὁ Πύρρος, ὡς εἴρηται, πῶς νὰ εὖρη τρόπον εὐλογοφανῆ εἶνα ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς Ἰταλίας, ἔφθασαν οἱ πρέσβεις τούτων. Ἐν ᾧ δὲ ἐσυμβουλευέτο περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καὶ πρὶν ἀποφασίσῃ ἔτι, ἔπεμψαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ φίλοι αὐτοῦ ἄλλας εἰδήσεις, ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ὁ Κεραυνὸς ἐπονομαζόμενος, ὁ βασιλεὺς τότε τῆς Μακεδονίας, ἐφρουεῦθη, καὶ ἡ Μακεδονία δὲν ἔχει βασιλέα. Ὅθεν τῶρα εἶναι καιρὸς νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν (α).

(α) Διόδ. Ἀποσπατ. κβ'. Ἐκλογ. Ια'. Πλούταρχ. Πύρρ. κβ'. Διονύσ. Ἀλικαρνασ. Ἑλλητίκος. Ιθ'.

θ. ζθ'. Αὐται αἱ δύο χαροποιαὶ ἀγγελίαι ἔφερον τὸν Πύρρον εἰς ἄλλην λύπην, ὥς ἐμέμφοτο τὴν τύχην· ἐπειδὴ ἦσαν μὲν αἰτίαι πράξεων μεγάλων, ἀλλὰ συνέπεσον εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, καὶ ἔπρπε νὰ χάσῃ τὴν μίαν· ὅθεν ἔπεσον εἰς ἄλλους συλλογισμοὺς, ποίαν τούτων νὰ ἐκλέξῃ. Οἱ Σικελιωῖται ὅμως ἔπεμπον πρέσβεις συνεχῶς, παρακαλοῦντες καὶ ὑποσχόμενοι πολλά. Ὅθεν συμβουλευθεὶς καὶ συλλογισθεὶς πολὺν καιρὸν, προέκρινε τὴν Σικελίαν, ἐπειδὴ ἦσαν μεγαλύτεροι, καὶ ἐνδοξότεροι οἱ ἀγῶνες κατὰ Καρχηδονίων καὶ Λιβύας, ὅπου δὲν ἦλθε μήτε ὁ μέγας Ἀλέξανδρος. Διότι ἂν ἐδίωκε τοὺς Καρχηδονίους ἐκ τῆς Σικελίας, τὸ ὅποῖον δὲν ἦτον δύσκολον, κατὰ τὴν προθυμίαν τῶν Σικελιωτῶν, εἰς ὀλίγου καιρὸν κατεσκευάζε σόλον ἐν τῇ Σικελίᾳ, καὶ διέβαινε εἰς τὴν Λιβύαν. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Ἑλλάς ἦτον εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὸ προεῖπε πρὸς τὸν Κινέαν. Ἔτι δὲ ἐφιλοτιμεῖτο πολὺ νὰ ἐλευθερώσῃ τὰς πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς τυραννίας τῶν βαρβάρων, ὡς τὸ ἔδειξεν εἰς μίαν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐπισολὴν, ἐν ἣ ἔλεγε, ὅτι δὲν θέλω σὰς ἀφήσῃ νὰ ἐρημώνητε καὶ νὰ διαρπά-

ζητε τὰς πόλεις τῶν Ἑλλήνων, νὰ κάμνητε δούλους καὶ ἀνδράποδα τοὺς ἐλευθέρους ἀνθρώπους, καὶ νὰ τοὺς πωλῆτε ὡς ζῶα. Μήτε νὰ κατατρέχητε ὅλην τὴν Ἰταλίαν, νὰ ἀρπάζητε καὶ νὰ λεηλατῆτε, καὶ νὰ μεταχειρίζησθε ὡς δούλους σὰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους (α).

§. 6. Ἐπειδὴ δὲ ἀπεφάσισε νὰ περάσῃ εἰς τὴν Σικελίαν, ἔπεμψε πρῶτον ἐκεῖ τὸν Κινέειν, νὰ συνομιλήσῃ μὲ τοὺς Σικελιώτας, καὶ νὰ διατάξωσι τὰ πράγματα, καὶ ἐν τούτοις ἠτοιμάζετο καὶ αὐτὸς, νὰ ἀφήσῃ φρουρὰν εἰς τὰ Τάραντα. Ἄλλ' οἱ Ταραντῖνοι δὲν ἐδέχοντο τὴν φρουρὰν, λέγοντες, ἢ νὰ μείνῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ, νὰ πολεμήσωσι τοὺς Ῥωμαίους καθὼς ὑπεσχέθη, ἢ νὰ ἀφήσῃ τὴν πόλιν ἐλευθέραν, καθὼς τὴν Ἰυρην. Ἐκεῖνος ὁμως εἶπε, νὰ ἠσυχάζωσι, καὶ νὰ προσμένωσιν, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς Σικελίας. Ἐπειτα ἔλαβε τὸ σράτευμα καὶ τοὺς ἑλέφαντας εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἔπλευσεν ἐκ τῶν Ταραντων, τὸ 278 ἔτος πρὸ Χριστοῦ. Ἐπολέμησε δὲ

(α) Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ὡς καὶ τινες ἄλλαι συνομιλίαι, ἴσως εἶναι πλάσμα τοῦ Διονυσίου, ἵνα δείξῃ οἰκονομικῶς τὴν προκίρσιν τοῦ Πύρρου, καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν Ῥωμαίων.

ἕως τότε δύο χρόνους καὶ τέσσαρας μῆνας εἰς τὴν Ἰταλίαν.

§. οα'. Μαθόντες δὲ τοῦτο οἱ Καρχηδόνιοι καὶ Ῥωμαῖοι, ἔκαμαν συμμαχίαν κατὰ τοῦ Πύρρου. Ὁμοίως καὶ οἱ Μαμερτῖνοι ἐκ τῆς Μεσσήνης συνεμάχησαν μετὰ τοὺς Καρχηδονίους ἐπὶ τούτῳ. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ἔλαβον καὶ πεντακουσίους Ῥωμαίους στρατιώτας εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν, καὶ ἐφύλαττον τὸ ξενὸν εἰς τὸ Ῥήγιον. Διὰ τοῦτο οἱ μὲν Ῥωμαῖοι ἔπεμψαν τέσσαρας χιλιάδας στρατευμα, καὶ τὸν Δέκιον στρατηγόν, νὰ φυλάττῃ τὸ Ῥήγιον (α). Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ἐφύλαττον τὸ ξενὸν, καὶ πανταχοῦ μετὰ τοὺς σόλους αὐτῶν, ἐπολιόρκουν καὶ τὰς Συρακούσας κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν μετὰ ἑκατὸν τριήρεις, καὶ μετὰ πενήντα χιλιάδας στρατευμα τῆς ξηρᾶς, ὡς κατελεηλάτησαν καὶ κατερήμωσαν τὴν περίξ χώραν.

§. οβ'. Ὁ δὲ Πύρρος πλεύσας ἐκ τῶν Τα-

(α) Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἀντικρὺ τῆς Σικελικῆς Μεσσήνης, καὶ ὀλίγον κατωτέρω, Ῥήγιον καὶ τῶρα ὀνομαζομένη. Ὁ Πολύβιος λέγει, ὅτι οἱ Ῥηγιῖνοι ἐζήτησαν φρουρὰν τῶν Ῥωμαίων, φοβηθέντες τὸν Πύρρον. Εἶναι ὁμοῦς ἄπορον, πῶς ἐφοβήθησαν τὸν Πύρρον Ἕλληνες ὄντες, καὶ ἐδέχθησαν τοὺς φανεροὺς ἀνδραποδιστὰς τότε Ῥωμαίους.

ράντων, ἤλθεν εἰς δέκα ἡμέρας εἰς τοὺς Λοκροὺς τῆς Ἰταλίας, τοὺς Ἐπιζεφυρίους καλουμένους, οἱ ὅποιοι ἦσαν εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἄκραν τοῦ πρὸς τὴν Σικελίαν ἄκρωτηρίου τῆς Ἰταλίας (α). Κατὰ ταύτην τὴν εὐκαιρίαν ὁ Δέκιος φθονήσας τὴν εὐδαιμονίαν τῶν Ῥηγίνων, ἔπλασεν αἰτίαν ψευδῆ, ὅτι ἐκάλεσαν τὸν Πύρρον εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν. Ὄθεν ἔσφαξεν αὐτοὺς, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸς ἐκεῖνην τὴν εὐδαίμονα πόλιν (β). Ὁ δὲ Πύρρος ἔπλευσεν ἐκ τῶν Λοκρῶν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ περάσας τὸ ρενόν, ἤλθεν εἰς τὸ Ταυρομένιον, πόλιν ἐπίσημον καὶ αὐτόνομον τῆς Σικελίας (γ). Ἐδυνάστευε δὲ τότε εἰς τὸ Ταυρομένιον ὁ Τυνδαρίων, ὅς τις ὑπεδέχθη αὐτὸν φιλοφρόνως, ἔγινε συμμάχος. Λαβὼν δὲ καὶ τὸ κράτευμα τούτου ὁ Πύρρος, ἤλθεν εἰς τὴν Κατάνην (δ), ὅπου ὑπε-

(α) Ὅπου εἶναι τῶρα τὸ ἄκρωτήριον Bunzano.

(β) Ὁυτος ὁ Δέκιος ὠφθαλμιάσεν ὕπερον καὶ ἐκάλεσε τὸν ἐκ τῆς Μεσσηνίας ἰατρὸν Δεξικράτην, νὰ τὸν ἰατρύσῃ. Ἀντὶ δὲ νὰ τὸν ἰατρύσῃ, τὸν ἐτύφλωσεν εἰς ἐκδίκησιν τῆς πατρίδος του, ἔπειτα ἔφυγεν ἐκ τῆς Μεσσηνίας.

(γ) Ἡ νῦν Ταορμῆνα.

(δ) Τὴν νῦν Κατάνεαν.

δέχθησαν αὐτὸν οἱ ἐγχώριοι μὲ τοιοῦτον ἐνθουσιασμὸν, καὶ μὲ τοιαύτην περιποίησιν, ὥς τε τὸν ἔσεψαν μὲ χρυσοῦς σφάνους. Ἐκεῖ λοιπὸν ἀπεδίβασε τὸ πεζικὸν σφάτευμα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐσφάτευε διὰ ξηρᾶς πρὸς τὰς Συρακούσας· συμπαρέπλεε δὲ καὶ ὁ ἑὸς εἰς ναυμαχίαν παρατεταγμένος.

§. ογ'. Οἱ δὲ Φοίνικες μαθόντες, ὅτι πλησιάζει ὁ Πύρρος, δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἀντιταχθῶσιν εἰς μάχην, ἀλλ' ἀφῆκαν τὰς Συρακούσας καὶ ἔφυγον, καὶ οὕτως ἔλαβε τὴν πόλιν ταύτην χωρὶς πόλεμου. Οἱ πρωτεύοντες τότε εἰς τὰς Συρακούσας ἦσαν δύο, ὁ Θυνίων (α) καὶ Σώστρατος. Οὗτοι οἱ δύο μάλιστα ἔκραζαν τὸν Πύρρον εἰς τὴν Σικελίαν. Ὁ δὲ Σώστρατος ἐκυρίευσε τὴν Ἀκράγαντα (β) καὶ ἄλλας τινὰς πόλεις, καὶ εἶχεν ὡς δέκα χιλιάδας στρατιώτας. Ἦσαν ὅμως συγχυσμένοι τότε ὁ Θυνίων, Σώστρατος καὶ οἱ Συρακούσιοι, καὶ ὁ Πύρρος ἐφιλέωσεν αὐτούς. Εὔρε δὲ εἰς τὴν Σικελίαν ἑκατὸν εἴκοσι τριήρεις

(α) Τοῦτον λέγει Θοίνωνα ὁ Πλούταρχος.

(β) Ἡ νῦν Ἀγριγέντη.

καταφράκτους (α), καὶ εἴκοσι ἀφράκτους, ὡς ἦτον ὄλος ὁ στόλος αὐτοῦ ὑπὲρ τὰς διακοσίας τριήρεις. Ἐν τούτοις δὲ ἔπεμψε πρέσβεις πρὸς αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρακλείδης δυνάστης τῶν Λεοντινῶν, καὶ ἔλεγε, ὅτι παραδίδουσιν εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν, τὰ φρούρια καὶ τοὺς στρατιώτας αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἦσαν τέσσαρες χιλιάδες πεζοὶ, καὶ πεντακῆσιοι Ἴππεῖς. Ὁμοίως ἤρχοντο καὶ ἄλλοι πανταχόθεν, καὶ παρέδιδον τὰς πόλεις καὶ τοὺς στρατιώτας αὐτῶν, ὑποσχόμενοι καὶ ὅτι ἄλλο δύνανται. Ὄθεν ἐσύναξεν ὁ Πύρρος εἰς ὀλίγον καιρὸν, τριάκτα χιλιάδας στρατεύματα πεζῶν, δύο χιλιάδας καὶ πεντακῆσιους Ἴππεῖς, καὶ διακοσίων τριηρῶν στόλον.

§. οδ'. Ἀφ' οὗ διέταξε τὰς Συρακούσας καὶ τοὺς Λεοντινῶν, καὶ προτοίμασθαι καθὼς ἔπρεπεν, ἐστράτευσε πρὸς τὴν Ἀκράγαντα, ὅπου τις Φιντίας ἑνομαζόμενος εἶχε φρουρὰν τῶν Καρχηδονίων, καὶ κατεγίνετο αὐτὸν γέννη τυράννος τῶν Ἀκραγαντινῶν, διὰ τῆς βοηθείας τῶν Καρχηδονίων. Ὁ Σώκρατος ὅμως ἦτον ἐναντίος,

(α) Κατάφρατα πλοῖα ἐλέγοντο ὅσα εἶχον κατασρώματα, καὶ ἦσαν περιτραγμένα.